

Nieuwe NVI: meer gezondheid, mi

De NVI krijgt in april een nieuw jasje. Op verzoek van veehouders krijgen fokwaarden voor gezondheid in de nieuwe NVI iets meer gewicht en fokwaarden voor productie juist iets minder. Ook het kenmerk besparing voerkosten voor onderhoud weegt vanaf april zwaarder mee.

TEKST INGE VAN DRIE

Een keer in de vijf jaar is het tijd om de NVI tegen het licht te houden. Klopt het beeld van de gewenste koe nog die Coöperatie CRV als uitgangspunt neemt voor de NVI, de totaal fokwaarde waarop Nederland en Vlaanderen dieren rangschikken? Of wordt het tijd om het fokdoel bij te sturen? Vijfjaarlijks vraagt CRV haar leden-veehouders daarom wat voor koe ze over vijf tot tien jaar willen melken.

Met behulp van een enquête inventariseerde de coöperatie afgelopen jaar wat de fokdoelwensen van veehouders zijn. Ruim 2000 Nederlandse en Vlaamse melkveehouders hebben die vragenlijst ingevuld. Het gros van hen heeft holsteins op stal, maar ook de rassen fleckvieh, mrij, brown swiss, jersey en montbéliarde waren vertegenwoordigd, net als oorspronkelijke Nederlandse en Vlaamse dubbeldoelrassen.

Op het wensenlijstje van veehouders die de enquête invulden, kreeg gezondheid een belangrijke plaats. 'Als het aan veehouders ligt, zou productie minder zwaar ingewogen hoeven te worden', vertelt Paul Vriesekoop, manager coöperatiezaken

bij CRV. 'Ze kenden liever meer gewicht toe aan gezondheidskenmerken als uiergezondheid, vruchtbaarheid en klauwgezondheid. Ook uier vonden ze belangrijk, terwijl beenwerk en geboorteverloop wat veehouders betreft iets minder aandacht hoefden te krijgen.'

Hoornloosheid en kringlooplandbouw

De coöperatie vroeg niet alleen de mening van veehouders. Om een zo breed mogelijk beeld te krijgen van de richting van de Nederlandse en Vlaamse melkveehouderij raadpleegde CRV ook partijen uit de (zuivel)keten, adviseurs en maatschappelijke organisaties. Zo ging CRV in gesprek met onder meer Nederlandse en Vlaamse zuivelbedrijven, de diergezondheidspartijen GD en DGZ, de overkoepelende slachterijorganisaties in Nederland en Vlaanderen en Duurzame Zuivelketen Nederland.

'Zo leerden we dat er geen aanpassingen in de uitbetalingssystemen voor melk en vlees op stapel staan', schetst Vriesekoop.

nder productie

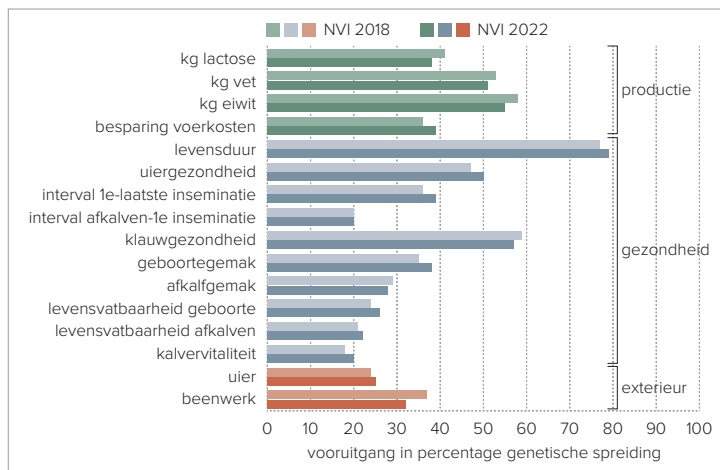

Deze partijen droegen ook andere onderwerpen aan. ‘Denk aan aspecten als hoornloosheid, de inzet van antibiotica, duurzaamheid, stikstof- en methaanemissie, kalvervitaliteit en kringlooplandbouw.’

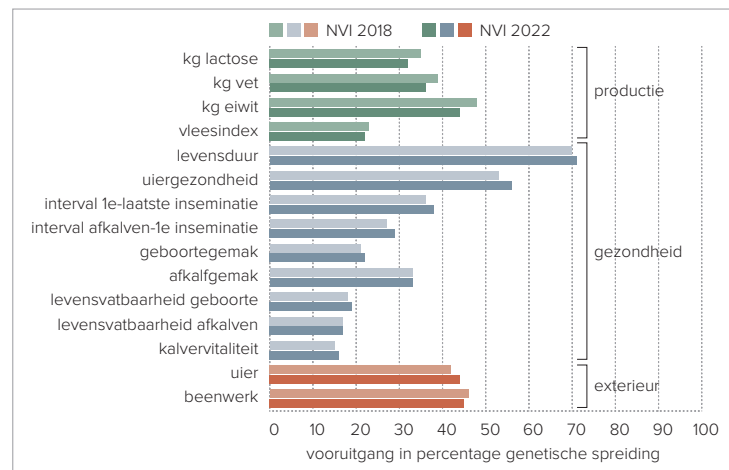
Met die wensen is het team Animal Evaluation Unit van Coöperatie CRV aan de slag gegaan. Het rekende van verschillende scenario's het effect op de populatie door: het scenario als de huidige NVI van kracht blijft, het scenario als alleen de uitkomsten van de fokdoelenquête meegenomen worden en het scenario waarin ook rekening gehouden wordt met maat-

schappelijke wensen. ‘Zowel voor kringlooplandbouw als voor de vermindering van methaan- en stikstofemissies zijn efficiënte koeien in het voordeel. Voor dat laatste scenario is daarom het kenmerk besparing voer voor onderhoud zwaarder ingewogen’, legt Vriesekoop uit. Daarnaast is ook de geboortegemak aangepast. ‘We hebben daarin nu ook het kenmerk kalvervitaliteit opgenomen, naast geboortegemak, afkalfgemak en levensvatbaarheid bij geboorte en bij afkalven’, vertelt Mathijs van Pelt van de Animal Evaluation Unit van Coöperatie CRV, die de fokwaardeschatting uitvoert.

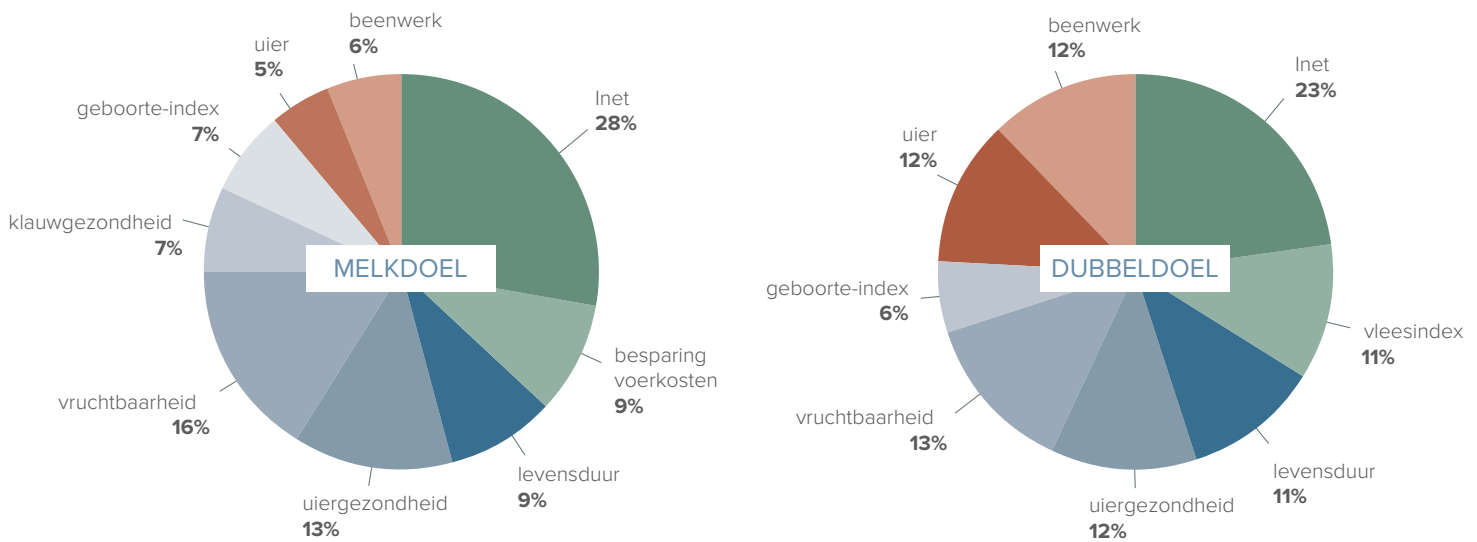
Figuur 1 – Vooruitgang in kenmerken bij selectie op NVI 2018 en NVI 2022 voor melkdoel, uitgedrukt in percentage genetische spreiding

Figuur 2 – Vooruitgang in kenmerken bij selectie op NVI 2018 en NVI 2022 voor dubbeldoel, uitgedrukt in percentage genetische spreiding

Samenstelling nieuwe NVI voor melk- en dubbeldoel

De drie scenario's zijn vervolgens voorgelegd aan het hoofdbestuur van Coöperatie CRV, dat uiteindelijk koos voor het scenario waarin besparing voer voor onderhoud meer gewicht krijgt. 'Met dat scenario houden we rekening met maatschappelijke wensen en belangrijke trends in de melkveehouderij', legt Vriesekoop uit. 'We volgen daarnaast de uitkomsten van de fokdoelenquête en houden rekening met verschillen tussen

Nederland en Vlaanderen, bijvoorbeeld op het gebied van de melkprijssystematiek.'

52 procent voor gezondheid

Uiteindelijk resulteert dat in een nieuw NVI melkdoel, waarin gezondheidskenmerken met 52 procent het zwaarst wegen (zie illustratie hierboven). De productiekennmerken Inet en bespa-

Tabel 1 – Vergelijking van NVI 2018 en NVI 2022 voor Jacuzzi (fokwaarden van december 2021)

	wegingsfactoren NVI		fokwaarde december 2021	bijdrage in NVI		
	2022	2018		2022	2018	verschil
Inet	0,37	0,4	445	165	178	-13
besparing voerkosten	0,37	0,23	14	5	3	2
levensduur	0,07	0,08	339	24	27	-3
uiergezondheid	5,5	4,7	105	28	24	4
vruchtbaarheid	6,5	6,3	103	20	19	1
klauwgezondheid	3	2,7	104	12	11	1
geboorte-index*	2	1,8	106	14	11	3
uier*	2	1,8	109	16	16	0
beenwerk	2,5	3,6	105	11	18	-7
NVI Delta Jacuzzi				295	307	-12

* de berekening van de geboorte-index en de fokwaarde uier wordt in april aangepast

Aparte lijst voor hoornloze stieren

Hoornloosheid krijgt geen plek in de nieuwe NVI-berekening. Maar Coöperatie CRV besteedt vanaf april wel extra aandacht aan hoornloosheid door een aparte lijst met hoornloze stieren te publiceren. 'Hoornloosheid is een actueel maatschappelijk onderwerp. Met aparte lijsten kunnen we veehouders

gemakkelijk van informatie voorzien, zodat ze hoornloze stieren gemakkelijker kunnen vinden en rangschikken', stelt Gerben de Jong, hoofd van de afdeling Animal Evaluation Unit van Coöperatie CRV. CRV publiceert de lijsten niet alleen voor holsteinstieren, maar ook voor andere rassen.

Eén index voor automatisch melken

Vanaf april 2022 voegt Coöperatie CRV de drie bestaande fokwaarden voor automatische melksystemen (AMS) – efficiëntie, melkinterval en gewenning vaarzen – én de fokwaarde uiergezondheid samen tot één AMS-index. 'Zo kunnen veehouders eenvoudig fokken op een koe die geschikt is voor de melkrobot. Dat resulteert in koeien die een

betere AMS-efficiëntie hebben en een korter melkinterval. Ze bezoeken dus vaker de robot. Bovendien wennen ze als vaars sneller aan het automatisch melken. De vooruitgang op deze punten gaat niet ten koste van uiergezondheid en productie', legt Jorien Bouwmeester van de Animal Evaluation Unit van Coöperatie CRV uit.

Nieuwe berekening **bovenbalkkenmerken frame en uier**

Coöperatie CRV past in april ook de berekening van de bovenbalkkenmerken frame en uier aan. 'In de fokdoelenquête gaven veehouders aan dat de koeien niet groter hoefden, dat ze graag meer balans in de koeien zagen en dat de uiers niet ondieper hoefden', vertelt Mathijs van Pelt van de Animal Evaluation Unit van Coöperatie CRV.

De fokwaarde frame berekent Coöperatie CRV vanaf april daarom aan de hand van de onderbalkkenmerken hoogtemaat, voorhand, inhoud, kruisligging en kruisbreedte (tabel 2). Voorhand, inhoud en kruisbreedte zijn daarbij aftopkenmerken. 'Dat wil zeggen dat stieren die voor die kenmerken hoger dan 104 scoren, niet extra beloond worden.' Hoogtemaat en kruisligging zijn optimumkenmerken. 'Bij hoogtemaat zetten we het optimum op 100, bij kruisligging op 104. Stieren die daarvan afwijken, worden daarvoor gestraft en krijgen aftrek in punten.'

Nieuw is ook dat stieren een aftrek of beloning van maximaal vier punten krijgen als de verhouding voorhand, inhoud en hoogtemaat wel of niet in balans is. 'Een stier met een hoogtemaat van 110 en een voorhand van 90 zal dus voor frame een flinke aftrek krijgen.' De nieuwe berekening van frame zorgt er volgens Van Pelt voor dat koeien minder snel groot worden en naar verhouding sneller breder en dieper worden dan groot. De kruisligging zal gelijk blijven.

In de fokwaarde uier weegt uierdiepte met

10 procent minder zwaar dan voorheen (tabel 3). Uierdiepte is daarnaast een aftopkenmerk: uiers met een uierdiepte hoger dan 108 worden niet extra beloond. Vooruieraanhechting en achteruierhoogte wegen met beide 25 procent juist iets zwaarder mee dan voorheen. 'Die aanpassingen zorgen ervoor dat de uiers minder snel ondiep worden en de uiers ondanks minder nadruk op uierdiepte,

toch goed aangehecht zijn voor en achter', legt Van Pelt uit.

De berekening van de fokwaarden beenwerk en type blijft gelijk, evenals de berekening van de bovenbalkkenmerken voor dubbeldoel. 'We hoorden wel van een aantal veehouders dat de beenstand van koeien te recht zou zijn. Maar we zien in de populatie al dat die trend afbuigt', legt Van Pelt uit.

Tabel 2 – Weging van de samengestelde fokwaarde frame in 2018 en in 2022

onderbalkkenmerk	frame 2018	frame 2022
hoogtemaat	0	20*
voorhand	20**	15**
inhoud	20**	25**
kruisligging	30**	20*
kruisbreedte	30**	20**

* hoogtemaat en kruisligging zijn optimumkenmerken bij frame 2022

** voorhand, inhoud en kruisbreedte zijn aftopkenmerken (kruisligging bij frame 2018 ook)

Tabel 3 – Oude en nieuwe weging van de samengestelde fokwaarde uier

onderbalkkenmerk	uier 2018	uier 2022
voruieraanhechting	20	25
voorspeenplaatsing	5	5
speenlengte	5*	5*
uierdiepte	20	10**
achteruierhoogte	20	25
ophangband	15	15
achterspeenplaatsing	-15**	-15**

* speenlengte is een optimumkenmerk

** uierdiepte (alleen uier 2022) en achterspeenplaatsing zijn aftopkenmerken

ring voerkosten nemen samen 37 procent voor rekening. Exterieur neemt in de nieuwe NVI 11 procent in, waarbij uier (van 4 naar 5 procent) iets meer accent kreeg, terwijl beenwerk (van 9 naar 6 procent) juist iets in gewicht afnam. 'In de fokdoelenquête zagen we dat veehouders uiers ten opzichte van vijf jaar geleden iets belangrijker vonden en beenwerk juist iets minder. Aan de andere kant is het belang van klauwgezondheid op zoek van veehouders juist iets toegenomen, van 6 naar 7 procent', schetst Van Pelt.

Bij de NVI dubbeldoel liggen de accenten net iets anders, omdat de wensen van veehouders met dubbeldoelkoeien iets afwijken van de wensen van veehouders met koeien van melkrassen. Zo wilden de dubbeldoelfokkers meer aandacht voor uiergezondheid en vruchtbaarheid, maar waren ze minder bereid om hiervoor vooruitgang op productie te laten schieten. Het belang van productie in de NVI blijft daarom vrijwel gelijk (van 24 naar 23 procent), terwijl uiergezondheid en vruchtbaarheid beide een procent aan belang winnen.

Van Pelt berekende ook de vooruitgang in NVI-kenmerken bij selectie op de nieuwe NVI melkdoel (figuur 1 op pagina 7) en dubbeldoel (figuur 2 op pagina 7). Om alle kenmerken met elkaar te kunnen vergelijken is de vooruitgang uitgedrukt in percentage van de genetische spreiding. Bij selectie op NVI is de vooruitgang het grootst voor levensduur, klauwgezondheid,

kilo's vet en eiwit en uiergezondheid. 'Maar we zien ook dat bij selectie op de nieuwe NVI de gehalten licht vooruitgaan, iets meer dan bij de oude NVI. En koeien worden niet groter bij selectie op NVI, zelfs een heel klein beetje kleiner.'

Rangschikking niet op de kop

De nieuwe NVI betekent niet dat de rangschikking van de stieren helemaal op de kop zal gaan, legt Van Pelt uit. 'De correlatie tussen de oude NVI en de nieuwe NVI is met meer dan 0,99 hoog. Dat betekent dat er over het algemeen geen grote verschuivingen te zien zullen zijn. Stieren met een wat lagere productievererving en een hoge uier- en klauwgezondheid zullen licht profiteren van de aanpassingen. Stieren met een hoge Inet of stieren die relatief zware koeien fokken, leveren juist iets in.' Met een rekenvoorbeeld aan de hand van Delta Jacuzzi (tabel 1), een stier met een hoge productievererving, laat Van Pelt zien hoe de aanpassing van de NVI voor een individuele stier uitpakt. In december scoorde de roodbontstier nog 307 punten voor NVI. Zou de nieuwe NVI al in december geïntroduceerd zijn, dan zou de roodbontstier toen 295 punten NVI gescoord hebben. 'Door de weging van Inet in de NVI aan te passen verliest hij ruim 13 euro Inet. Ook voor levensduur en beenwerk levert hij iets in, maar op de onderdelen uiergezondheid, geboorte-index en besparing voerkosten wint hij juist iets.' |